

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg

Beslutade av kommunfullmäktige 2022-08-25 §240 och §241

Gäller from 2022-09-01

INNEHÅLL

1. ALLMÄNT	6
1.1 DEFINITIONER AV OLIKA BEGREPP	6
1.2 LAGRUM	6
1.3 HUVUDPRINCIPER I AVGIFTSSYSTEMET	6
1.3.1 DISPONIBELT AVGIFTSUTRYMME	6
1.3.2 DISPONIBELT AVGIFTSUTRYMME I ORDINÄRT BOENDE ELLER JÄMFÖRBAR BOENDEFORM ¹⁾	7
1.3.3 DISPONIBELT AVGIFTSUTRYMME I SÄRSKILT BOENDE	7
2 AVGIFTER SOM INGÅR I AVGIFTSSYSTEMET	8
3 INKOMSTBEGREPP	9
3.1 HUVUDREGEL	9
3.2 AKTUALITETSPRINCIP	10
3.3 ÄNDRADE INKOMSTFÖRHÅLLANDEN	10
4 BOSTADSKOSTNADER	11
4.1 NETTOBOSTADSKOSTNAD	11
4.2 BERÄKNING AV BOSTADSKOSTNADEN	11
5 FÖRBEHÅLLSBELOPP	12
5.1 KONSTRUKTION OCH INNEHÅLL	12
5.2 FÖRBEHÅLLSBELOPP I ORDINÄRT BOENDE	13
5.2.1 TILLÄGG FÖR HUSHÅLL MED BARN ELLER UNGA 0 - 18 ÅR	13
5.2.2 SÄRREGLER FÖR BARN OCH UNGA	13
5.3 FÖRBEHÅLLSBELOPP I SÄRSKILT BOENDE	13
5.4 FÖRBEHÅLLSBELOPP FÖR MEDFLYTTANDE VID PARBOENDE	14
5.5 BESLUT OM FÖRBEHÅLLSBELOPP	15
6 JÄMKNINGSREGLER	15
6.1 ENSAMSTÄENDES FLYTTNING TILL SÄRSKILT BOENDE	15
6.2 NÄR EN AV TVÅ MAKAR FLYTTAR TILL SÄRSKILT BOENDE	15
6.2.1 KVARBOENDESKYDD	15
JÄMKNING FÖR EXTRAORDINÄRA KOSTNADER	15
6.3 SAMMANBOENDE	16
6.4 KOSTAVGIFT JÄMKNING	16
7 HEMTJÄNSTAVGIFT	17
7.1 AVGIFTSTAK	17
7.2 HEMTJÄNSTAVGIFT I ORDINÄRT BOENDE ELLER JÄMFÖRBAR BOENDEFORM	17
7.2.1 BESTÄMNING AV OMVÅRDNADSNIVÅ	18
7.2.2 FÖRÄNDRINGAR AV VÅRDBEHOV OCH INKOMSTFÖRHÅLLANDEN	18

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

7.2.3	MAKAR OCH REGISTRERADE PARTNER	18
7.2.4	ANDRA SAMMANBOENDE	18
7.2.5	PERSONER SOM ERHÅLLER PERSONLIG ASSISTANS	18
7.2.6	PSYKISKT FUNKTIONSHINDRADE	18
7.3	DEBITERINGSBESTÄMMELSER – HEMTJÄNST	19
7.4	REDUCERING AV HEMTJÄNSTAVGIFT	19
7.4.1	FRÅNVARO FÖR VÅRDTAGARE MED HEMTJÄNST	19
7.4.2	REDUCERING AV AVGIFT PÅ GRUND AV SJÄLVKOSTNADSTAK	19
7.5	SONDNÄRING I ORDINÄRT BOENDE	19
7.6	BEHOVSBEDÖMD MÅLTIDSLEVERANS TILL HEMMET	19
8	AVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	20
8.1	MED BESLUT ENLIGT 4 KAP. 1 § SOCIALTJÄNSTLAGEN	20
8.1.1	AVGIFTSTAK	20
8.1.2	TAXEKONSTRUKTION	20
8.1.3	HEMTJÄNSTAVGIFT I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	20
8.1.3.1	MAKAR OCH REGISTRERADE PARTNER SOM BÅDA FLYTTAT TILL SÄRSKILD BOENDEFORM	20
8.1.3.2	DEBITERING OCH REDUCERING AV HEMTJÄNSTAVGIFT I SÄRSKILD BOENDEFORM	20
8.1.3.3	STÖD OCH SERVICE I SÄRSKILT BOENDE FÖR PSYKISKT FUNKTIONSHINDRADE	21
8.1.4	KOSTAVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	21
8.1.4.1	KOSTAVGIFT MED MÅNADSABONNEMANG	21
8.1.4.2	KOSTAVGIFT FÖR MEDFLYTTANDE VID PARBOENDE	21
8.1.4.3	REDUCERING AV KOSTAVGIFT	21
8.1.4.4	FASTSTÄLLELSE AV KOSTAVGIFT	21
8.1.5	HYRA I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	21
8.1.5.1	HYRESSÄTTNING I KOMMUNENS SÄRSKILDA BOENDEFORMER	22
8.1.5.2	HYRESSÄTTNING I BOENDEFORM HOS ANNAN VÅRDGIVARE	22
8.1.5.3	BYTE AV BOSTAD	22
8.1.5.4	HYRESKONTRAKT ELLER NYTTJANDERÄTTSAVTAL	22
8.1.5.5	RÄTT TILL BOSTADSTILLÄGG	22
8.2	MED BESLUT ENLIGT 4 KAP. 2 § SOCIALTJÄNSTLAGEN	22
8.2.1	AVGIFTSTAK	22
8.2.2	TAXEKONSTRUKTION	23
8.2.3	HEMTJÄNSTAVGIFT	23
8.2.3.1	MAKAR OCH REGISTRERADE PARTNER SOM BÅDA FLYTTAT TILL SÄRSKILD BOENDEFORM	23
8.2.3.2	DEBITERING OCH REDUCERING AV HEMTJÄNSTAVGIFT I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	23
8.2.4	KOSTAVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	23
8.2.4.1	REDUCERING AV KOSTAVGIFT	23
8.2.4.2	FASTSTÄLLELSE AV KOSTAVGIFT	23
8.2.5	HYRA I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	24
8.2.5.1	HYRESSÄTTNING I KOMMUNENS SÄRSKILDA BOENDE FORMER	24
8.2.5.2	PROVBO – HYRESFRI MÅNAD	24
8.2.5.3	BYTE AV BOSTAD	24
8.2.5.4	HYRESKONTRAKT	24
8.2.5.5	RÄTT TILL BOSTADSTILLÄGG	24
9	ÖVRIGA AVGIFTER	24
9.1	AVGIFT FÖR TRYGGHETSLARM	25
9.1.1	DEFINITION	25
9.1.2	DEBITERING	25
9.2	9.2 AVGIFT FÖR DAGVERKSAMHET	25
9.2.1	DEFINITION	25

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

9.2.2 DEBITERING	25
9.3 AVGIFT FÖR HEMSJUKVÅRD (KOMMUNAL HÄLSO- OCH SJUKVÅRD)	25
9.3.1 DEFINITION	25
9.3.2 DEBITERING	25
9.4 AVGIFT FÖR KORTTIDSVÅRD	26
9.4.1 DEFINITION	26
9.4.2 DEBITERING	26
9.5 HJÄLPMEDEL	26
9.5.1 ABONNEMANGSAVGIFT HJÄLPMEDEL ORDINÄRT BOENDE, UNDANTAG PERSONER MED LSS-INSATSER	26
9.5.2 AVGIFT FÖR HÄMTNING AV HJÄLPMEDEL I ORDINÄRT BOENDE, UNDANTAG PERSONER MED LSS-INSATSER	26
9.6 OMRÄKNING AV FASTSTÄLLDA AVGIFTER	27
<u>10 STÖD OCH SERVICEINSATSER M.M.</u>	<u>27</u>
10.1 MATKOSTNADER	28
10.2 RESEKOSTNADER	28
10.3 FRITIDS- OCH KULTURELLA AKTIVITETER	28
10.4 BOENDEKOSTNADER	28
10.5 BOENDE I FAMILJEHEM ELLER BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR BARN OCH UNGDOMAR ENLIGT 9:8 § LSS	29
<u>11 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER</u>	<u>29</u>
11.1 DEBITERINGSRUTINER	29
11.2 DEBITERING VID TVISTER M.M.	29
11.3 RETROAKTIV DEBITERING OCH ÅTERBETALNING	30
11.4 UPPGIFTSVÄGRAN	30
11.5 BOENDE I ANNAN KOMMUN ELLER PRIVAT ANLÄGGNING	30
11.6 ALLMÄN ÅRLIG OMPRÖVNING AV AVGIFTER	30
11.7 CIVILRÄTTSLIGA UNDERHÅLLSAVTAL	30
11.8 BESLUT OM AVGIFTER OCH JÄMKNING	30
11.9 ÖVERKLAGANDE	31
<u>BILAGA 1</u>	<u>32</u>
DEFINITIONER AV OLIKA BEGREPP	32
<u>BILAGA 2</u>	<u>33</u>
LAGAR OCH FÖRORDNINGAR SOM STYR KOMMUNENS AVGIFTSSYSTEM INOM ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORGEN:	33
6 KAP. AVGIFTER M.M.	37
<u>BILAGA 3</u>	<u>39</u>
FÖRBEHÅLLSBELOPP INOM ÄLDRE- HANDIKAPPOMSORG	39
ORDINÄRT BOENDE ELLER DÄRMED JÄMFÖRBAR BOENDEFORM	39
BERÄKNINGSMODELL FÖRBEHÅLLSBELOPP ORDINÄRT BOENDE, BASÅR 2018	40
SÄRSKILT BOENDE	40

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

FÖRBEHÅLLSBELOPP FÖR MEDFLYTTANDE VID PARBOENDE	42
<u>BILAGA 4</u>	<u>44</u>
KOSTAVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER	44
<u>BILAGA 5</u>	<u>46</u>
ÖVRIGA AVGIFTER	46
<u>BILAGA 6</u>	<u>47</u>
REGLER FÖR BERÄKNING AV BOSTADSKOSTNADER FÖR OLIKA BOSTADSTYPER	47

1. ALLMÄNT

1.1 Definitioner av olika begrepp

Förklaringar till olika begrepp och fackuttryck som används i avgiftssystemet finns redovisade i bilaga 1.

1.2 Lagrum

Kommunens avgiftssystem och dess tillämpningsregler för avgifter inom äldre- och handikappomsorg styrs av olika lagar och förordningar. Till dessa hör socialtjänstlagen (SFS 2001:453) 8 kap. 1-9 §§ och 16 kap. 3 §, hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) 17 kap 1-5 §§, 8§, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 1993:387) 18-21 §§ samt förordning om stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 1993:1090) 5-6 §§. Lagparagrafer redovisas i bilaga 2.

1.3 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Riksdagen har beslutat reglera vad kommunen maximalt får ta ut i avgift för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Kostnaderna för hyra regleras i kapitel 12 jordabalken (hyreslagen).

Utgångspunkten för avgiftssystemet är att de samlade avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och hemsjukvård inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). Avgifterna måste vara skäligen och får inte överstiga kommunens självkostnader. De avgifter som skall räknas samman finns redovisade under punkt 2.

Kommunen har inte några skyldigheter att betala ut medel (försörjningsstöd) till en brukare för att han eller hon ska kunna uppnå den i lagen angivna nivån för förbehållsbeloppet. Däremot ska kommunen sätta ned hemtjänstavgiften om kommunen finner att den enskilde inte har det förbehållsbelopp som han eller hon har rätt till. För att brukare i särskilt boende ska uppnå den angivna nivån för förbehållsbeloppet finns from 1 februari 2019 en ny inriktning på kommunalt bostadsbidrag.

1.3.1 Disponibelt avgiftsutrymme

För att beräkna det disponibla avgiftsutrymmet skall från den enskildes bruttoinkomster frånräknas vissa skatter, nettobostadskostnad samt förbehållsbelopp. Det disponibla avgiftsutrymmet utgör ett högkostnadsskydd för den enskilde och de sammanlagda avgifterna får således inte överstiga detta belopp. I de fall de sammanlagda avgifterna är högre än beloppet för högkostnadsskydd måste kommunen sätta ned avgifterna till detta belopp.

1.3.2 Disponibelt avgiftsutrymme i ordinärt boende eller jämförbar boendeform ¹⁾

Beräkningen av den enskildes disponibla avgiftsutrymme i ordinärt boende går till på följande sätt:

Bruttoinkomster
minus vissa skatter
minus nettobostadskostnad
minus fastställt förbehållsbelopp
= **Disponibelt avgiftsutrymme**

¹⁾ Till jämförbar boendeform räknas gruppboende för psykiskt funktionshindrade.

1.3.3 Disponibelt avgiftsutrymme i särskilt boende

Beräkningen av den enskildes disponibla avgiftsutrymme i särskilt boende går till på följande sätt:

Bruttoinkomster
minus vissa skatter
minus nettobostadskostnad
minus fastställt förbehållsbelopp (den del ej kostavgift)
minus fastställd kostavgift
= **Disponibelt avgiftsutrymme**

2 AVGIFTER SOM INGÅR I AVGIFTSSYSTEMET

De olika avgifterna som skall räknas samman och jämföras med den enskildes disponibla avgiftsutrymme är följande:

- Avgift för hemtjänst
- Avgift för trygghetslarm
- Avgift för dagverksamhet
- Avgift för hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård)
- Avgift för korttidsvård
- Avgift i särskilt boende
– hemtjänst
- Hjälpmedelsabonnemang

Begränsningen av avgiftsuttaget gäller de sammanlagda avgifterna av alla tjänster som lämnas inom ramen för socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Nyttillkomna avgifter som kommunen eventuellt beslutar införa skall således räknas samman med övriga avgifter enligt ovan.

För personer som omfattas av lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och beviljats personlig assistans utgår ingen egenavgift för de insatser som utförs av den personliga assistenten.

För stöd- och serviceinsatser och boendestöd till psykiskt funktionshindrade tas ingen avgift ut.

I de fall ovannämnda brukargrupper har insatser från äldreomsorgen; t ex hemtjänst beräknas den enskildes disponibla avgiftsutrymme för ordinärt boende (oavsett boendeform) och avgifterna räknas samman och jämförs med högkostnadsskyddet. I de fall de sammanlagda avgifterna är högre än beloppet för högkostnadsskydd måste kommunen sätta ned avgifterna till detta belopp.

3 INKOMSTBEGREPP

3.1 Huvudregel

Riksdagen har beslutat att inkomsten skall beräknas med tillämpning av socialförsäkringsbalken. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten skall beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

Principen för avgiftssystemets nettoinkomstbegrepp är att den enskildes olika bruttoinkomster läggs samman varefter vissa skatter avräknas.

Den lägsta kyrkoavgiften i Svenska kyrkan i Lund tillämpas för alla invånare i Lunds kommun vid skatteberäkningen.

Följande inkomster räknas samman:

- **Aktuella pensionsinkomster under innevarande år.**
Inkomstpension, premiepension, tilläggspension, garantipension, änkepension avtalspension/tjänstepension, privata pensionsförsäkringar/sjukförsäkringar, utlandspensioner och övriga pensioner.
- **Aktuella förvärvsinkomster (efter förvärvsavdrag) enligt senast tillgängliga uppgifter.** Inkomst av tjänst, inkomst av aktiv och passiv näringsverksamhet.
- **Inkomst av kapital (brutto), utom kapitalvinster (realisationsvinster), enligt senast tillgängliga uppgifter.** Schablonintäkter aktier/fonder räknas inte som inkomst.
- **Övriga inkomster ¹⁾**
  - Livräntor ²⁾,
  - Bidrag ³⁾

¹⁾ Se Socialförsäkringsbalk (2010:110)

²⁾ Livränta som utbetalas p.g.a. kapitalförsäkring är inte skattepliktig och skall **inte** räknas som inkomst.

³⁾ Undantag: Vårdbidrag, barnbidrag, äldreförsörjningsstöd, försörjningsstöd/ekonomiskt bistånd, etableringsersättning 2010:197, stipendier, handikappersättning och assistansersättning från staten och kommunal habiliteringsersättning, samt inkomstpensionstillägg skall **inte** räknas som inkomst.

Följande utgifter räknas samman:

- **Kapitalutgifter (brutto), utom kapitalförluster (realisationsförluster), enligt senast tillgängliga uppgifter.** Utgiftsräntor som avser bostadslån till egen permanentbostad, vilka tas upp som del av bostadskostnaden, skall ej medräknas.
- **Förvaltningskostnader överstigande 1 000 kronor, enligt senast tillgängliga uppgifter.**

Följande skatter och avgifter **avräknas** från inkomsterna:

- **Skatt som följer av tillämplig skattetabell enligt 11 kap. 6 § skattebetalningslagen.**
- **Övriga avgifter och skatter i samband med taxering utom avkastningsskatt på utländsk försäkring.** ⁴⁾

⁴⁾ Kommunal fastighetsavgift avseende egen ägd permanentbostad tas upp som del av bostadskostnaden och medräknas därför inte här.

3.2 Aktualitetsprincip

Principen är att avgifter m.m. skall grunda sig på den inkomst den enskilde beräknas få 12 månader framåt. För fastställande av rätt avgiftsutrymme är grundprincipen därmed att så aktuella inkomstuppgifter som möjligt skall användas och därmed inhämtas från den enskilde.

Kontroll av inlämnade uppgifter (pensions-, förvärvs- och kapitalinkomster) görs mot Skatteverket och Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten. Om dessa uppgifter väsentligen avviker från lämnade uppgifter från den enskilde kontaktas denna för utredning om orsakerna och rättelse av uppgifterna.

3.3 Ändrade inkomstförhållanden

Normalt görs en avstämning av samtliga uppgifter för samtliga ärenden årligen från och med 1 februari.

I de fall uppgifter om ändrade förhållanden framkommer senare ska avgifter räknas om. Omräkningen ska ske från och med månaden då kommunen har fått kännedom om att det har uppkommit anledning till omräkning.

Beror anledningen till omräkning på beslut från någon myndighet, förvaltning eller hyresvärd, och ska gälla bakåt i tiden, samt att den nya uppgiften utan fördröjning har lämnats till kommunen för kännedom, ska omräkningen göras från och med månaden då den faktiska anledningen till omräkning har inträffat.

4 BOSTADSKOSTNADER

4.1 Nettobostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen skall den enskildes nettobostadskostnad avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av bostadsbidrag som den enskilde erhåller. Till dessa bostadsbidrag hör följande:

- BTP – Bostadstillägg till pensionärer
- SBTP – Särskilt bostadstillägg till pensionärer
- KBH – KBH ordinärt boende eller annan särskilt anpassad bostad
- Bostadsbidrag till barnfamiljer

4.2 Beräkning av bostadskostnaden

Bostadskostnad utgörs av den faktiska boendekostnaden för olika bostadstyper, eller i vissa fall beräknas bostadskostnaden enligt de schablonregler som tillämpas av Pensionsmyndigheten vid beräkning av BTP samt Lunds kommuns tillägg. Reglerna sammanfattas i bilaga 6.

5 FÖRBEHÅLLSBELOPP

5.1 Konstruktion och innehåll

Med förbehållsbelopp avses de medel den enskilde behöver för att täcka normala levnadskostnader utöver bostadskostnad.

Förbehållsbeloppen skall avräknas mot den enskildes nettoinkomster innan avgiftsutrymmet bestäms. Beloppen varierar beroende på boendeform, hushållstyp och ålder.

Förbehållsbeloppet omfattar följande poster:

Livsmedel, alla måltider, kläder och skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, möbler/husgeråd, hemförsäkring, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, tandvård, öppen hälso- och sjukvård och läkemedel.

Kommunen skall under vissa förutsättningar fastställa förbehållsbeloppet till en högre nivå än den angivna lägsta nivån. Detta gäller om den enskilde på grund av särskilda omständigheter (personliga behov) har behov av ett högre belopp. Förutsättningen är dock att kostnaderna för de särskilda omständigheterna är varaktiga, dvs. regelbundet återkommande under större delen av ett år och att beloppet uppgår till minst 200 kronor per månad. Exempel på särskilda omständigheter som berättigar till ett högre förbehållsbelopp är underhållskostnader för barn, fördyrade kostnader för resor, t ex arbets- och sjukresor, bosättning och familjebildning. Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t ex handikappersättning, bilstöd eller högkostnadsskydd för öppen hälso- och sjukvård kan ej föranleda höjning av förbehållsbelopp. Prövningen sker alltid individuellt. Det är i första hand kommunens ansvar att utreda om den enskilde har behov av ett högre förbehållsbelopp. Den enskilde bör vara behjälplig med att lämna uppgifter till kommunen för en sådan prövning.

Även kostnad för god man kan föranleda höjning av förbehållsbelopp trots att denna kostnad endast betalas en gång per år i Lunds kommun. Kostnaden för god man får tillgodoräknas i förbehållsbeloppet det året som den enskilde har utgiften. Förutsättningen är att kostnaden överstiger 200 kronor per månad. Ansökan om höjning av förbehållsbelopp på grund av kostnader för god man krävs för att få tillgodoräkna sig denna kostnad i beräkning av förbehållsbelopp.

Beslut om höjning av förbehållsbelopp, oavsett orsak, skall alltid tidsbegränsas.

I vissa fall har kommunen möjlighet att fastställa beloppet till en lägre nivå. Detta gäller i de fall den enskilde inte har en sådan kostnad som ingår i det i lagen angivna förbehållsbeloppet därför att kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet alternativt ingår i hyran för bostad i särskilt boende. Nedsättning kan också göras om en kostnad för en post som förbehållsbeloppet omfattar ges kostnadsfritt av kommunen. Då viss hemutrustning, el mm ingår i särskilt boende enligt SoL (till skillnad från i ordinärt boende) är förbehållsbeloppet i Lund minskat.

Kommunen har inte några skyldigheter att betala ut medel (försörjningsstöd) till en brukare för att han eller hon ska kunna uppnå den i lagen angivna nivån för förbehållsbeloppet. Däremot ska kommunen sätta ned hemtjänstavgiften- om kommunen finner att den enskilde inte har det förbehållsbelopp som han eller hon har rätt till.

5.2 Förbehållsbelopp i ordinärt boende

För personer i ordinärt boende eller jämförbar boendeform gäller följande nivåer:

Ordinärt boende och insats LSS-boende Hushållstyp Prisbasbelopp 2018 45500 kr	Procent av prisbasbeloppet
Ensamstående över 65 år	146,14%
Sammanlevande makar o sambor över 65 år	124,09%
Ensamstående 19-64 år	160,77%
Sammanlevande makar o sambor 19-64 år	134,29%

5.2.1 Tillägg för hushåll med barn eller unga 0 - 18 år

För hushåll med barn eller unga 0 – 18 år (eller till dess att underhållsskyldigheten upphör) utgår tillägg till förbehållsbeloppen enligt punkt 5.2 med belopp för normala levnadskostnader enligt konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader.

5.2.2 Särregler för barn och unga

För hemmavarande barn i åldern 0 – 18 år (eller till dess att underhållsskyldigheten upphör) som är enda brukaren i hushållet utgår ingen hemtjänstavgift.

För unga under 19 år i eget boende med egen inkomst av pension eller förvärvsinkomst och som är brukare gäller samma förbehållsbelopp som för vuxna i åldern 19 – 64 år.

5.3 Förbehållsbelopp i särskilt boende

För personer i särskilt boende med kollektiv kosthållning gäller följande nivåer:

Särskilt boende enl. Sol Prisbasbelopp 2018 45 500 kr	Procent av prisbasbeloppet
över 65 år	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

19-64 år	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen
----------	--

5.4 Förbehållsbelopp för medflyttande vid parboende

Medflyttande parboende enl SoL4§1 Hushållstyp Prisbasbelopp 2018 45500 kr	Procent av prisbasbelopp 2018 Som person i särskilt boende dock beräknad kostnad för kost parboende
Medflyttande parboende boende huvudmålet över 65 år	88,91% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende samtliga måltider över 65 år	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende huvudmålet 19-64 år	105,36% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende samtliga måltider 19-64 år	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen

5.5 Beslut om förbehållsbelopp

Ansvarig nämnd fastställer vid årets slut, i samband med att nytt prisbasbelopp är känt, vilka förbehållsbelopp som skall gälla för nästkommande år.

Förbehållsbeloppen redovisas i bilaga 3.

6 JÄMKNINGSREGLER

6.1 Ensamståendes flyttning till särskilt boende

Vid ensamståendes definitiva flyttning till särskilt boende skall den enskilde beredas ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad.

Om den enskilde flyttar in på ett särskilt boende och inte hinner säga upp hyreskontraktet eller försälja sin tidigare bostad till inflyttningsdatumet, så kan den enskilde eller dess företrädare ansöka om reducering på kostnaden för den nya hyran. För att ha rätt att ansöka om hyresreducering på grund av dubbla boendekostnader ska bostaden vara uppsagd eller lämnad till försäljning. Ansökan om reducering av den nya hyran kan högst beviljas för tillträdesmånaden och ytterligare tre månader.

Ansökan ska vara inlämnad inom 1 månad efter tillträde till nya bostaden. Om ansökan inkommer senare än en månad efter inflyttningen beviljas hyresreducering på grund av dubbla boendekostnader från och med det datum ansökan inkommer. Ansökan i efterhand kan ej göras efter 3 månader.

Endast brukare med beslut om särskilt boende enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen kan ansöka om hyresreducering.

6.2 När en av två makar flyttar till särskilt boende

Försäkringskassan ändrar pensionsstatus för makar i samband med den ene makens definitiva flyttning till särskilt boende. Avgiftsberäkningen skall då ske från samma tidpunkt som pensionsstatus ändras utifrån ändrade inkomster, bostadskostnad i särskilt boende och förbehållsbelopp.

När avgifterna fastställs skall kommunen försäkra sig om att brukarens kvarboende make inte drabbas av oskäligt försämrad ekonomi. Prövning skall ske individuellt.

6.2.1 Kvarboendeskydd

Om den kvarboende maken inte har tillräckliga medel i nivå med förbehållsbelopp och nettohyra skall medel överföras från den andra maken, under förutsättning att det finns ett positivt avgiftsutrymme.

Jämkning för extraordinära kostnader

Jämkning av avgift för magasinering av möbler i samband med tidsbegränsad vård/ behandling och/eller extraordinära kostnader för resor eller behov av egen bil kan medges efter individuell prövning.

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t ex KBH, handikappersättning, bilstöd eller högkostnadsskydd för öppen hälso- och sjukvård kan ej föranleda jämkning.

6.3 Sammanboende

Vad som sägs i ovanstående jämningsregler samt i övrigt om makar och deras ekonomiska mellanhavanden gäller även för dem som har registrerat sitt partnerskap.

I bilaga 2 lämnas hänvisning till övriga lagar som har betydelse för kommunens avgiftssystem.

6.4 Kostavgift jämkning

Hela kostavgiften kan inte jämkas. Brukaren betalar, oavsett inkomst, alltid den del av kostavgiften som motsvarar Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnad (publiceras årligen i Koll på pengarna).

Grunden för jämkning av kostavgiften är förbehållsbeloppet som styr brukarens avgiftsutrymme.

Den del av kostavgiften som **överstiger** Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnad (publiceras årligen i Koll på pengarna) kan jämkas om brukaren inte når upp till förbehållsbeloppet, **dock sker inte jämkning med större belopp än att brukaren uppnår förbehållsbeloppet.**

Förtydligande för beräkning avgiftshandläggare:

Om brukaren inte når upp till förbehållsbeloppet har brukaren ett negativt avgiftsutrymme.

Avdrag på kostavgiften görs med **det alternativ nedan som innebär lägst avdrag på kostavgiften:**

- Mellanskillnaden mellan Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnad och gällande kostavgift totalt

eller

- Upp till brukarens förbehållsbelopp (dvs kompensation för brukarens *negativa* avgiftsutrymme).

Kvarboendeskyddet enligt punkt 6.2.1 vägs inte i beräkningen, då kvarboendeskyddet omfattar vård- och omsorgsavgifter inte hyra eller kostavgift.

7 HEMTJÄNSTAVGIFT

7.1 Avgiftstak

Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av en högsta avgift för hemtjänst. Hemtjänstavgiften får uppgå till högst en tolfedel av 53,92 procent av prisbasbeloppet.

Lunds kommun tillämpar en insats- och inkomstrelaterad taxa som består av en nivåindelad service- och omvårdnadstaxa. Högsta avgiften i respektive service- och omvårdnadsnivå är en given andel av det lagstadgade prisbasbeloppet.

Hemtjänsttaxa – nivåtaxa för service- och omvårdnad				
Service- och omvårdnadsnivå	1	2	3	4
Beviljat antal tim/mån i bistånd	1 - 9	10 - 49	50 - 119	120 -
Disponibelt avgiftsutrymme = nettoinkomst, minus boendekostnad, minus förbehållsbelopp				
Procent av den enskildes avgiftsutrymme, högst	60%	70%	80%	100%
Procent av prisbasbeloppet, högst	33,70%	38,19%	42,69%	53,92%

Ansvarig nämnd fastställer årligen nivån på högsta avgiften relaterad till gällande prisbasbelopp.

7.2 Hemtjänstavgift i ordinärt boende eller jämförbar boendeform

Ovanstående taxa gäller hemtjänstinsatser i boendeformer där service och omvårdnad beviljas i förväg per månad efter individuell behovsbedömning t ex ordinärt boende, pensionärslägenhet eller motsvarande.

Från och med 2012-04-01 finns en ny serviceinsats, matlagning i hemmet. Insatsen genererar ett visst antal timmar per månad som läggs samman med beviljade timmar för övriga service- och omvårdnadsinsatser.

Insatsen avlösning är avgiftsfri upp till 15 timmar per månad. Antal timmar som beviljats över 15 timmar är avgiftsbelagda och läggs samman med beviljade timmar för övriga service- och omvårdnadsinsatser.

Insatsen ledsagning enligt SoL är avgiftsfri upp till 12 timmar per månad. Antal timmar som beviljats över 12 timmar är avgiftsbelagda och läggs samman med beviljade timmar för övriga service- och omvårdnadsinsatser.

7.2.1 Bestämning av omvårdnadsnivå

Brukaren betalar en fast avgift per månad - månadsabonnemang - efter en i förväg fastställd individuell service- och omvårdnadsnivå (biståndsprövning enligt socialtjänstlagen) och beräknat avgiftsutrymme.

Samtliga planerade insatser under dygnet räknas samman när service- och omvårdnadsnivån bestäms. Om insatsen av omvårdnadsskäl kräver dubbla personalinsatser räknas även tidsåtgången dubbelt för inplacering i rätt service- och omvårdnadsnivå.

Om brukaren har insatser inom kommunal hälso- och sjukvård skall sådana inte räknas samman med hemtjänstinsatserna och skall således inte föranleda höjning av service- och omvårdnadsnivån.

7.2.2 Förändringar av vårdbehov och inkomstförhållanden

Tillfälliga förändringar av hemtjänstinsatserna under kalendermånaden föranleder ingen ändring av service- och omvårdnadsnivå eller avgift.

Vid en permanent förändring av vårdbehov eller inkomstförhållanden, som innebär ändrad service- och omvårdnadsnivå eller avgiftsutrymme i taxan, ändras månadsavgiften först vid nästkommande månadsskifte.

7.2.3 Makar och registrerade partner

Makars och registrerade partners inkomster räknas samman och fördelas därefter med hälften på vardera maken/partner. Eftersom biståndsbeslutet gäller den enskilda personen och service- och omvårdnadsinsatserna kan variera för vardera maken, beräknas avgiften för varje enskild person. Avseende registrerade partner, se punkt 6.4.

Om en av makarna stadigvarande flyttat till en särskild boendeform skall den kvarboende maken debiteras hemtjänst såsom ensamstående från att pensionsstatusen ändrats. I övrigt se jämningsregler för makar och registrerade partner vid flyttning till särskild boendeform enligt punkt 6.2.

7.2.4 Andra sammanboende

Avgiftsunderlaget beräknas utifrån den enskildes inkomster. Beräkning av bostadskostnaden görs utifrån antal vuxna i hushållet och av förbehållsbelopp utifrån sammanlevande makar och sambor.

7.2.5 Personer som erhåller personlig assistans

För personer som omfattas av lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och beviljats personlig assistans utgår ingen egenavgift för de insatser som utförs av den personliga assistenten.

I de fall hemtjänstinsats beviljats utöver det som ingår i den personliga assistansen sker debitering enligt beslutad service- och omvårdnadsnivå för dessa insatser.

7.2.6 Psykiskt funktionshindrade

Avgift för stöd och service enligt LSS får ej tas ut. För stöd- och serviceinsatser och boendestöd till psykiskt funktionshindrade enligt SoL tas heller ingen avgift ut.

I de fall hemtjänstinsats beviljats utöver det som ingår i stöd- och serviceinsatserna sker debitering enligt beslutad service- och omvårdnadsnivå för dessa insatser.

7.3 Debiteringsbestämmelser – hemtjänst

Avgift för hemtjänst under en hel kalendermånad debiteras per månad (se punkt 7.2.1). För insatser under en del av månad debiteras avgift per dag.

Avgift för trygghetslarm och hemsjukvård, hjälpmedel debiteras alltid med hel månadsavgift.

7.4 Reducering av hemtjänstavgift

7.4.1 Frånvaro för vårdtagare med hemtjänst

Vid brukarens frånvaro under hel eller del av månad reduceras hemtjänstavgiften för tiden för frånvaro vid ett uppehåll på minst 7 sammanhängande dagar.

Frånvaro ska anmälas minst en dag i förväg. Frånvaro som inte har anmälts i tid ska inte föranleda någon reduktion av avgiften.

Vid vistelse i annan kommun, då vistelsekommunen utför beviljade hemtjänstinsatser sker ingen reduktion av avgiften

Under perioder en brukare vistas på sjukhus sker reduktion av hemtjänstavgiften.

7.4.2 Reducering av avgift på grund av självkostnadstak

Brukarens månadsavgift får inte överstiga kommunens genomsnittliga självkostnad per vårdtimme multiplicerat med antalet erhållna vårdtimmar i det enskilda fallet. Denna reduktionsregel blir aktuell endast för brukare med litet antal vårdtimmar per månad och hög månadsavgift, i regel omvårdnadsnivå 1 i hemtjänsttaxan.

Kommunens genomsnittliga självkostnad per vårdtimme under innevarande kalenderår bestäms med ledning av föregående års timkostnad med uppräkningsförändring för beräknade löne- och prisförändringar.

Ansvarig nämnd fastställer årligen självkostnaden per vårdtimme i hemtjänsten.

7.5 Sondnäring i ordinärt boende

Avgiften för sondnäring för brukare i hemvården som enbart försörjer sig på sondnäring är 1678 kr (2022 års nivå) .

Årlig uppräkningsförändring av vård- och omsorgsnämnden utifrån förändrat prisbasbelopp.

7.6 Behovsbedömd måltidsleverans till hemmet

Avgiften för behovsbedömd måltidsleverans till hemmet är 1678 kr (2022 års nivå) Liksom avgift för annan kost och sondnäring ingår avgiften inte i maxtaxan.

Årlig uppräknings görs av vård- och omsorgsnämnden utifrån förändrat prisbasbelopp.

Om vård- och omsorgsnämnden i framtiden skulle införa möjlighet att beställa en mindre volym per månad blir avgiften procentuell utifrån andel av ordinarie volym. Ordinarie volym är behovet för hela dygnet, alla dagar i veckan.

8 AVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER

8.1 Med beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen

Reglerna för avgifter under 8.1 gäller för personer som beviljats särskilt boende enligt 4kap. 1 § socialtjänstlagen

8.1.1 Avgiftstak

Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av en högsta avgift för hemtjänst samt en högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

I Lunds kommun omfattas alla boende inom särskilt boende av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

Hemtjänstavgiften får uppgå till högst en tolfedel av 53,92 procent av prisbasbeloppet.

Ansvarig nämnd fastställer årligen nivån på högsta avgiften relaterad till gällande prisbasbelopp.

8.1.2 Taxekonstruktion

Brukare i särskild boendeform som drivs med kollektiv kosthållning betalar en fastställd hyra, en hemtjänstavgift enligt omvårdnadsnivå 4 samt en fastställd kostavgift för livsmedel.

Avgift för hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård), dagverksamhet, hjälpmedelsavgift och trygghetslarm tas ej ut i särskild boendeform.

8.1.3 Hemtjänstavgift i särskilda boendeformer

Lunds kommun tillämpar en insats- och inkomstrelaterad taxa som består av en nivåindelad service- och omvårdnadstaxa.

Insatserna ges till den enskilde kontinuerligt efter behov utan bestämning av ett visst antal vårdtimmar per månad. För brukare i särskild boendeform med beslut om särskilt boende enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen debiteras hemtjänstavgift efter en generell omvårdnadsnivå (nivå 4).

8.1.3.1 Makar och registrerade partner som båda flyttat till särskild boendeform

Makar och registrerade partner med var sin bostad i den särskilda boendeformen betraktas såsom ensamstående i avgiftshänseende och debiteras avgift efter var och ens inkomstförhållanden.

8.1.3.2 Debitering och reducering av hemtjänstavgift i särskild boendeform

För brukarens frånvaro under hel eller del av månad sker ingen reduktion av hemtjänstavgiften.

Vid vistelse i annan kommun, då vistelsekommunen utför beviljade hemtjänstinsatser föranleder ingen reducering av avgiften

Under perioder en brukare vistas på sjukhus sker reducering av hemtjänstavgiften.

8.1.3.3 Stöd och service i särskilt boende för psykiskt funktionshindrade

Avgift för stöd och service enligt LSS får ej tas ut. För stöd- och serviceinsatser till psykiskt funktionshindrade enligt socialtjänstlagen i särskilt boende tas heller ingen avgift ut.

8.1.4 Kostavgifter i särskilda boendeformer

För samtliga särskilda boendeformer med gemensam kosthållning tillämpas enhetliga kostavgifter i hela kommunen för personer som är beviljade särskilt boende enligt 4kap. 1 § socialtjänstlagen. För medflyttande vid parboende enligt 4 kap 2§ skiljer sig dock kostavgiften.

8.1.4.1 Kostavgift med månadsabonnemang

En dygnsportion består av frukost, lunch, mellanmål och middag. För beräkning av avgiften för ett månadsabonnemang multipliceras kostavgiften per dygn med 365 och divideras sedan med 12.

Brukare som enbart får sitt födointag genom sondnäring debiteras samma kostavgift per dygn som ovan.

8.1.4.2 Kostavgift för medflyttande vid parboende

Kostavgift för medflyttande vid parboende enligt 4 kap 2§ är kupongpris på restaurang för medflyttande som **endast äter huvudmålet** på det särskilda boendet.

Kostavgiften för medflyttande vid parboende enligt 4 kap 2§ är 3860 kr (2010) för medflyttande som bor i det särskilda boendet med månadsabonnemang.

8.1.4.3 Reducering av kostavgift

Vid sammanhängande frånvaro från det särskilda boendet, förutom vid sjukhusvistelse, görs avdrag för kost från och med fjärde dagen.

Under perioder en brukare vistas på sjukhus görs avdrag för kosten.

8.1.4.4 Fastställelse av kostavgift

Avgiften för en genomsnittlig dygnsportion fastställs årligen av ansvarig nämnd. Beräkningsmodell för kostavgifter redovisas i bilaga 4.

8.1.5 Hyra i särskilda boendeformer

Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av en högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen). Boendeavgiften får uppgå till högst en tolfteedel av 50 procent av prisbasbeloppet, såvida inte hyresförhållande föreligger. I Lunds kommun omfattas alla boende inom särskilt boende av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

8.1.5.1 Hyressättning i kommunens särskilda boendeformer

Hyran för bostäder i särskilda boendeformer klassificeras enligt särskild fastställd norm (hyreslagens bruksvärdesprincip) beroende på standardskillnader.

I bruksvärdet räknas allt som rör lägenhetens fysiska förutsättningar såsom yta, läge, standard, planlösning, gemensamma utrymmen m.m. Bostäder i särskilda boendeformer i samma standardklass får således samma hyresbelopp.

Hyressättningen i berörda anläggningar fastställs årligen av ansvarig nämnd.

8.1.5.2 Hyressättning i boendeform hos annan vårdgivare

Om en person för vilken kommunen har betalningsansvar för vården, vistas i boendeform hos annan vårdgivare skall fastställd hyra för den aktuella bostaden användas om sådan finns. I annat fall skall hyran vara samma som högsta godtagbara hyra för BTP för en person under 65 år .

8.1.5.3 Byte av bostad

Vid byte av bostad i särskild boendeform, som innebär förändrad hyra, debiteras den nya hyran vid nästkommande kalendermånadsskifte.

8.1.5.4 Hyreskontrakt eller nyttjanderättsavtal

När brukare i särskilt boende enligt SoL signerar att de mottagit information om hyra betraktas den signerade informationen som ett hyresavtal. I särskilt boende enligt LSS tecknas särskilda andrahands -hyresavtal med brukare.

8.1.5.5 Rätt till bostadstillägg

För bostäder som hyressatts enligt punkterna 8.1.5.1 - 2 har hyresgäst möjlighet att ansöka om bostadstillägg hos Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten.

8.2 Med beslut enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen

Vård- och omsorgsnämnden har 2010-06-09 § 84 beslutat att möjlighet till parboende/parliv införs i Lunds kommun. Den av parterna som inte uppfyller nämndens kriterier för särskilt boende skall bli beviljad detta enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen.

Reglerna för avgifter under 8.2 gäller för personer som beviljats särskilt boende enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen.

8.2.1 Avgiftstak

Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av en högsta avgift för hemtjänst samt en högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

I Lunds kommun omfattas alla boende inom särskilt boende av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

Hemtjänstavgiften får uppgå till högst en tolfedel av 53,92 procent av prisbasbeloppet.

Ansvarig nämnd fastställer årligen nivån på högsta avgiften relaterad till gällande prisbasbelopp.

8.2.2 Taxekonstruktion

Brukare i särskild boendeform som drivs med kollektiv kosthållning betalar en fastställd hyra och en fastställd kostavgift för livsmedel om personen väljer att äta alla sina måltider på boendet. Är personen beviljade hemtjänstinsatser enligt 4kap 1 § socialtjänstlagen så betalar personen avgift för detta, se punkt 8.2.3.

Avgift för hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård) debiteras för brukare med beslut om särskilt boende enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen om sådan utförs, se även 9.4.

8.2.3 Hemtjänstavgift

Lunds kommun tillämpar en insats- och inkomstrelaterad taxa som består av en nivåindelad service- och omvårdnadstaxa. Högsta avgiften i respektive service- och omvårdnadsnivå är en given andel av det lagstadgade högkostnadsskyddet, se punkt 7.1.

8.2.3.1 Makar och registrerade partner som båda flyttat till särskild boendeform

Makar och registrerade partner med var sin bostad i den särskilda boendeformen betraktas såsom ensamstående i avgiftshänseende och debiteras avgift efter var och ens inkomstförhållanden.

8.2.3.2 Debitering och reducering av hemtjänstavgift i särskilda boendeformer

För brukarens frånvaro under hel eller del av månad sker ingen reduktion av hemtjänstavgiften. Vid vistelse i annan kommun, då vistelsekommunen utför beviljade hemtjänstinsatser föranleder ingen reducering av avgiften

Under perioder en brukare vistas på sjukhus sker reducering av hemtjänstavgiften.

8.2.4 Kostavgifter i särskilda boendeformer

Personer med beslut om särskilt boende enligt 4kap. 2 § socialtjänstlagen kan välja att äta alla sina måltider på boendet (månadsabonnemang) och betala en månadskostnad för detta eller endast äta huvudmålet på boendet och betala kupongpris för detta.

Månadsabonnemanget består varje dygn av frukost, huvudmål, mellanmål och måltid.

8.2.4.1 Reducering av kostavgift

Vid sammanhängande frånvaro från det särskilda boendet görs avdrag för kost från och med fjärde dagen för den som har månadsabonnemang.

Under perioder en brukare vistas på sjukhus görs avdrag för kosten för den som har månadsabonnemang.

8.2.4.2 Fastställelse av kostavgift

Avgiften för månadsabonnemanget och kupongpriser fastställs årligen av ansvarig nämnd. Beräkningsmodell för kostavgifter redovisas i bilaga 4.

8.2.5 Hyra i särskilda boendeformer

Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av en högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen). Boendeavgiften får uppgå till högst en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet, såvida inte hyresförhållande föreligger. I Lunds kommun omfattas alla boende inom särskilt boende av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).

8.2.5.1 Hyressättning i kommunens särskilda boende former

Hyran för bostäder i särskilda boendeformer klassificeras enligt särskild fastställd norm (hyreslagens bruksvärdesprincip) beroende på standardkillnader.

I bruksvärdet räknas allt som rör lägenhetens fysiska förutsättningar såsom yta, läge, standard, planlösning, gemensamma utrymmen m.m. Bostäder i särskilda boendeformer i samma standardklass får således samma hyresbelopp.

Hyressättningen i berörda anläggningar fastställs årligen av ansvarig nämnd.

8.2.5.2 Provbo – Hyresfri månad

Make/Sambo som flyttar till särskilt boende med beslut enligt 4 kap. 2 § Socialtjänstlagen erbjuds att hyresfritt provbo under högst en månad.

8.2.5.3 Byte av bostad

Vid byte av bostad i särskild boendeform, som innebär förändrad hyra, debiteras den nya hyran vid nästkommande kalendermånadsskifte.

8.2.5.4 Hyreskontrakt

Bostäder i kommunens särskilda boendeformer upplåtes med hyreskontrakt med den enskilde hyresgästen.

8.2.5.5 Rätt till bostadstillägg

För bostäder som hyressatts enligt punkten 8.2.5.1 har hyresgäst möjlighet att ansöka om bostadstillägg hos Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten.

9 ÖVRIGA AVGIFTER

Nedanstående övriga avgifter, med **undantag** för hämtning av hjälpmedel, skall inrymmas under den lagstadgade högsta avgiften för hemtjänst.

Belopp för avgifter redovisas i bilaga 5.

9.1 Avgift för trygghetslarm

9.1.1 Definition

Trygghetslarm är ett hjälpmedel i ordinärt boende för att kunna påkalla hjälp i olika situationer och bo kvar hemma.

9.1.2 Debitering

Avgift för trygghetslarm debiteras med avgift per påbörjad kalendermånad under innehavstiden. Inga avdrag görs på avgiften på grund av sjukhusvistelse eller annan frånvaro. Avgiften debiteras en månad i efterskott.

Har båda makarna eller sammanboende beviljats trygghetslarm delas abonnemangavgiften mellan dem.

9.2 Avgift för dagverksamhet

9.2.1 Definition

Dagverksamhet innebär att äldre personer med demenssjukdom ges träning.

9.2.2 Debitering

Avgift för dagverksamhet debiteras per dag med avgift för måltider enligt gällande måltidspris samt hemtjänstavgift enligt nivå 4, en månad i efterskott.

9.3 Avgift för hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård)

9.3.1 Definition

Hemsjukvård är sjukvårdande, rehabiliterande och förebyggande insatser, exklusive läkarvård.

I hälso- och sjukvårdslagen, HSL definieras vilka arbetsuppgifter som räknas som hälso- och sjukvård. Avgift för hemsjukvård tas ut även om arbetsuppgifterna utförs på delegation.

Samordnad vårdplanering och/eller individuell vårdplanering ligger till grund för fortsatta insatser och är kostnadsfritt för den enskilde.

9.3.2 Debitering

Avgift för hemsjukvård debiteras per månad – efter en i förväg upprättad vård-/rehabiliteringsplan (bedömd enligt HSL) eller efter läkarordination och beräknat avgiftsutrymme en månad i efterskott.

Avgift tas ut för all bedömning (undantag behov av bostadsanpassning¹⁾) behandling och träning samt för ordination av hjälpmedel). Avgift för hemsjukvård tas ut för bedömning och instruktion av hjälpmedel och debiteras per ordinationstillfälle.

¹⁾ Lagen om bostadsanpassningsbidrag ger **inte** kommunen rätt att ta ut någon avgift. Någon egenavgift kan därför inte förekomma vid handläggning av ett ärende enligt nämnda författning. Det är kommunens skyldighet att **utan avgift** bl.a. informera om hur ansökan går till, bistå den sökande med ifyllande av eventuella ansökningsblanketter samt ta in anbud, offerter och andra prisuppgifter. Vidare bör kommunen besiktiga utförda arbeten.

Personer som har insatser enligt LSS och har behov av hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård) debiteras avgift för hemsjukvård enligt ovan, oavsett boendeform.

För kommunal habilitering tas ingen avgift ut.

9.4 Avgift för korttidsvård

9.4.1 Definition

Med korttidsvård avses en tidsbestämd vistelse till följd av behov av vård, rehabilitering, växelvård eller avlastning av närstående person.

9.4.2 Debitering

Vid korttidsvård debiteras avgift för vård och kost men inte för boendet.

Avgift för korttidsvård debiteras per dag med hemtjänstavgift enligt nivå 4 samt kostavgift under vårdtiden.

Om hemtjänst i ordinärt boende erhållits samma kalendermånad som korttidsvård, debiteras avgift för hemtjänst per dag för respektive form av hemtjänst.

9.5 Hjälpmedel

Kommunen tar utifrån punkt 9.3 ovan ut en hemsjukvårdsavgift ut för all bedömning (undantag behov bostadsanpassning) behandling och träning, instruktion samt utprovning av hjälpmedel.

9.5.1 Abonnemangsavgift hjälpmedel ordinärt boende, undantag personer med LSS-insatser

Abonnemangsavgiften omfattar vid behov anpassning av hjälpmedlet, uppföljningar enligt gällande rutiner, teknisk service/kontroller bedömda av förskrivaren och hämtning av vissa stora hjälpmedel.

Samma avgift tas ut oavsett antal hjälpmedel.

Abonnemangsavgift debiteras per månad. Abonnemangsavgiften utgår from den 1:a månaden **efter** att hjälpmedel erhållits. Avgift betalas för hela den månad som det sista hjälpmedlet återlämnats. Exempel: Ett hjälpmedel som lämnas ut under september debiteras from den 1 oktober. Ett hjälpmedel som återlämnas under januari debiteras tom 31 januari.

Personer i särskilt boende och personer med LSS-insatser är undantagna avgift.

Arbetstekniska hjälpmedel omfattas ej.

9.5.2 Avgift för hämtning av hjälpmedel i ordinärt boende, undantag personer med LSS-insatser

Utifrån avtal svarar ett företag för hämtning av större hjälpmedel. Vilka hjälpmedel som omfattas av denna hämtning varierar utifrån aktuellt avtal. I övriga fall ansvarar den enskilde för återlämnande.

I de fall övriga hjälpmedel inte återlämnas :

Hämtningsavgift hjälpmedel i ordinärt boende debiteras per hämtning.

Avgiften inrymmas **inte** under den lagstadgade högsta avgiften för hemtjänst.

Personer i särskilt boende äldre och personer med LSS-insatser är undantagna avgift.

Omräkning av fastställda avgifter

Ansvarig nämnd fastställer årligen nivån på avgifterna efter justering utifrån av regeringen fastställt prisbasbelopp respektive förändringar i konsumentprisindex för oktober innevarande år jämfört med oktober föregående år.

10 STÖD OCH SERVICEINSATSER M.M.

Kommunens rätt att ta ut avgifter enligt LSS regleras i 18 -21 §§ lag om stöd och serviceinsatser till vissa funktionshindrade. Stöd- och serviceinsatser som beviljas enligt LSS är i stort sett avgiftsfria. Av funktionshindrade personer som har folkpension i form av hel förtidspension, hel ålderspension eller annan inkomst av motsvarande storlek får kommunen ta ut skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Dessa avgifter får:

- Tas ut enligt de grunder som kommunen bestämmer,
- Inte överstiga kommunens självkostnad,
- Inte sättas så högt att den enskilde inte får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Lunds kommun tar inte ut några avgifter för stöd och serviceinsatser till vissa funktionshindrade.

Brukaren betalar ingen avgift för

- Personlig assistent
- Ledsagarservice
- Kontaktperson
- Avlösarservice i hemmet
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- Korttidstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år
- Stöd och service i boendet
- Daglig verksamhet
- Kommunal habilitering

Lunds kommun tar inte heller ut några avgifter för stöd och serviceinsatser till personer med psykiskt funktionshinder.

- Stöd och service i det egna hemmet
- Stöd och service i bostad för psykiskt funktionshindrade
- Dagverksamhet

Brukaren svarar själv för sina kostnader i samband med

- Mat
- Resor
- Fritids- och kulturella aktiviteter
- Boendekostnader
- Särskilda kostnader vid Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9:8 § LSS

10.1 Matkostnader

Matkostnader i kommunens bostäder med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna och i kommunens bostäder med särskild service för psykiskt funktionshindrade.

Brukaren ansvarar själv för egna matkostnader. Budget för eget hushåll tillämpas.

Budget för eget hushåll innebär att brukaren och/eller dennes företrädare gör upp en budget för aktuella utgifter tillsammans med enhetschefen. Inga kommungemensamma normer för hyresgästernas matstandard och kostnader tillämpas. Brukaren rekommenderas en matkostnad per månad motsvarande 4,75 % av prisbasbeloppet om personen äter lunch i daglig verksamhet eller 5,81 % av prisbasbeloppet om personen äter samtliga måltider i boendet. I beloppet beräknas ingå kostnader för livsmedel, rengöringsmaterial, övriga hushållsartiklar samt en dagstidning.

vid korttidsvistelse och korttidstillsyn

Vid korttidsvistelse och korttidstillsyn betalar brukaren för frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmat.

Ansvarig nämnd fastställer årligen kostnaderna för måltiderna, se även bilaga 4.

i daglig verksamhet/dagverksamhet

I daglig verksamhet/dagverksamhet serveras lunch/middag till varierande priser. Kontant betalning erläggs per portion.

10.2 Resekostnader

Brukaren ansvarar själv för sina egna resekostnader.

I LSS-bostad med särskild service betalar brukaren för de resor han åker med verksamhetens bilar eller personalens privata bilar.-Om man är flera resenärer delas kostnaden.

Avgiften vid fritidsresor inom LSS-bostad med särskild service sätts utifrån den ersättning som kommunen ger till arbetstagare som använder som egen bil i tjänsten enligt kollektivavtalet.

Ersättning till arbetstagare som använder egen bil i arbetet efter arbetsgivarens godkännande ersätts 2017 med 2,90 kronor per kilometer enligt kollektivavtalet Bilersättningsavtal BIA 2010-09-23.

Är brukaren beviljad insatsen daglig verksamhet enligt LSS § 9, punkt 10 betalar personen för resan till och från daglig verksamhet enligt de regler som gäller för arbetsresor via färdtjänst. Avgiften motsvarar därmed vad ett periodkort kostar i den allmänna kollektivtrafiken. Inga avgifter tas ut för resor inom ramen för den dagliga verksamheten.

10.3 Fritids- och kulturella aktiviteter

Vid deltagande i fritids- och kulturella aktiviteter står brukaren själv för sina egna kostnader. Ansvarig nämnd svarar för kostnader för den eventuella följeslagare som behövs för att genomföra aktiviteten.

10.4 Boendekostnader

Brukaren betalar hyra för

- Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

- Bostad med särskild service för psykiskt funktionshindrade

Omsorg och habilitering

Hyran för bostäder med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna klassificeras enligt fastställd norm (hyreslagens bruksvärdesprincip) beroende på standardskillnad

10.5 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9:8 § LSS

Unga som fyllt 18 år och uppbär egen inkomst

Unga som fyllt 18 år och uppbär egen inkomst i form av hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek ska betala hyra för bostaden. Den unge har möjlighet att ansöka om bostadsbidrag/tillägg för sin bostad. Samma regler för hyressättningen ska gälla för den unge med inkomst som gäller för vuxna med 9:9 § LSS.

Vid deltagande i fritids- och kulturella aktiviteter svarar den enskilde för sina egna kostnader, men inte för eventuella följeslagare som behövs för att genomföra aktiviteten.

Om den unge stadigvarande bor i en bostad med särskild service enligt 9:8 § LSS och inte har någon inkomst saknas förutsättningar för kommunen att ta ut avgift.

Unga som fyllt 18 år och inte har egen inkomst

Om den unge stadigvarande bor i en bostad med särskild service enligt 9:8 § LSS och inte har någon inkomst saknas förutsättningar för kommunen att ta ut avgift.

11 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

11.1 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter sker månadsvis i efterskott. Vid små avgiftsbelopp per månad har kommunen besluta att debitering skall ske först när beloppet ackumulerats till mer än 50 kronor.

Debitering av hyra i särskilt boende och i bostad med särskild service sker månadsvis i förskott.

Undantag. För dem som redan hyr bostad i särskilt boende (äldreomsorgen 2002-12-31) har kommunen beslutat att debitera hyra månadsvis i efterskott.

11.2 Debitering vid tvister m.m.

Utrymning av bostad i särskild boendeform skall normalt ske inom 30 dagar efter ett dödsfall om inte särskild dispens medgivits av ansvarig nämnd.

Hyra debiteras alltid under hyrestiden.

Om utrymning sker tidigare än 30 dagar efter dödsfallet debiteras ingen hyra från den dag kommunen fullt ut disponerar bostaden.

11.3 Retroaktiv debitering och återbetalning

Brukare är skyldig att anmäla sådana förändrade inkomst- och bostadsförhållanden som kan medföra ändring av avgift.

Förändringar enligt första stycket kan innebära retroaktiv debitering av brukaren eller återbetalning från kommunens sida från tidpunkt för de förändrade förhållandena.

Beror den förändrade avgiften på ett misstag hos förvaltningen ska det felaktiga beloppet återbetalas för hela den period som avgiften och/eller debiteringen avser. Retroaktiv debitering kan ske för tre månader tillbaka utöver aktuell debiteringsmånad när det gäller avgifter för de insatser som regleras i socialtjänstlagen. Avgifter för kost/mat och hyra som inte regleras i socialtjänstlagen debiteras retroaktivt eller återbetalas för hela den aktuella period som avgiften och/eller debiteringen blivit fel.

11.4 Uppgiftsvägran

Brukare som inte lämnar de uppgifter som krävs för avgiftsprövning påförs högsta hemtjänstavgift.

11.5 Boende i annan kommun eller privat anläggning

För personer som erhåller bostad och vård i särskild boendeform i annan kommun eller i privat boendeform och där Lunds kommun har betalningsansvaret gäller samma avgiftssystem som i kommunens egna särskilda boendeformer. För att fastställa avgifter och hyra skall externa boendeformer klassificeras på motsvarande sätt som kommunens egna anläggningar. För hyresavgiften används antingen den faktiska fastställda hyran, eller skall hyran för enkelrum vara samma som högsta godtagbara hyra för BTP för en person under 65 år.

11.6 Allmän årlig omprövning av avgifter

En allmän omprövning av inkomster och avgifter för den enskilde sker 1 februari årligen med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, skattebestämmelser, inkomstuppgifter m.m.

Avgifterna får räknas om utan föregående underrättelse om ändringen föranleds av förändringar i prisbasbeloppet. En ändrad avgift skall gälla från och med månaden efter den månad när anledning till ändringen uppkom. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med samma månad som anledningen till ändringen uppkom, om ändringen avser hela den månaden.

11.7 Civilrättsliga underhållsavtal

Lunds kommun tar inte hänsyn till civilrättsliga underhållsavtal vid bestämning av avgift.

Kommunen har en uttalad skyldighet att ta hänsyn till den kvarboende makens ekonomiska situation då en brukare tillfälligt eller varaktigt flyttar till särskilt boende. Den trygghet makarna vill åstadkomma genom ett civilrättsligt underhållsavtal tillgodoses inom ramen för Lunds kommuns avgiftsbestämmelser.

11.8 Beslut om avgifter och jämkning

Beslut om avgifter och jämkning av avgifter i det enskilda fallet är myndighetsutövning. Ansvarig nämnd beslutar om delegering av sådana beslut.

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

Brukaren skall erhålla ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår hur avgiften beräknats och hur den enskilde besvärar sig över beslutet.

11.9 Överklagande

Beslut om taxsystem fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas genom laglighetsprövning (kap. 13 KL).

Den enskildes avgiftsbeslut överklagas genom förvaltningsbesvär (16 kap. 3 § SoL).

Bilaga 1

Definitioner av olika begrepp

Nedan följer en förklaring till olika begrepp och fackuttryck som används i avgiftssystemet jämte tillämpningsregler.

Avgiftstak:	Det högsta belopp per månad som kommunen fastställt i avgift för en viss typ av insats.
Disponibelt avgiftsutrymme:	Det maximala avgiftsutrymme som återstår av den enskildes inkomster efter skatt sedan förbehållsbelopp och nettobostadskostnad avräknats.
Förbehållsbelopp:	De personliga kostnader som skall förbehållas den enskilde för att klara sina utgifter utöver avgifter och bostadskostnader.
Minimibelopp:	= miniminivå förbehållsbelopp enligt SoL
Högekostnadsskydd:	Det maximala belopp kommunen får ta ut i avgifter inom äldre- och handikappomsorg i form av högsta avgift för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård samt en högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken (hyreslagen).
Nettobostadskostnad:	Bostadskostnad minus olika former av bostadsbidrag. Till dessa bostadsbidrag hör: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bostadstillägg till pensionärer – BTP ➤ Särskilt bostadstillägg till pensionärer - SBTP ➤ Kommunalt bostadstillägg för handikappade – KBH ordinärt boende eller annan särskilt anpassad bostad ➤ Bostadsbidrag till barnfamiljer
Faktisk bostadskostnad:	Faktiska boendekostnader. I vissa fall används Pensionsmyndighetens schablonregler vid beräkning av BTP för att bestämma brukarnas faktiska bostadskostnad.

Bilaga 2

Lagar och förordningar som styr kommunens avgiftssystem inom äldre- och handikappomsorgen:

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453)*

8 kap. Avgifter

1 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänster för vilka avgift har bestämts enligt 2 §.

2 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande social tjänst.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3-9 §§.

Lag (2018:1724).

3 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Lag (2010:1284).

4 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96-98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a-103 e kap. samma

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. *Lag (2011:1518)*.

5 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,

2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. *Lag (2017:613)*.

6 § Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. *Lag (2001:847)*.

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

- 1,4044 prisbasbelopp för ensamstående, eller
- 1,1694 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. *Lag (2021:1314)*.

8 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende, eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Lag (2017:47).

9 § Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden. *Lag (2001:847)*.

16 kap.

3 § Socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

- ansökan enligt 2 a kap. 8 §,
- bistånd enligt 4 kap. 1 §,
- vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd enligt 4 kap. 5 §,
- förbud eller begränsning enligt 5 kap. 2 §,
- medgivande enligt 6 kap. 6 §,
- medgivande enligt 6 kap. 12 §,
- återkallelse av medgivande enligt 6 kap. 13 §,
- samtycke enligt 6 kap. 14 §, eller
- avgifter eller förbehållsbelopp enligt 8 kap. 4-9 §§.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En förvaltningsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut ska verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

På begäran av sökanden får verkställandet av beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. *Lag (2015:970)*.

*Utdrag Socialtjänstlag (2001:453)
Ändrad t.o.m. t.o.m. SFS 2016:686

Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30)*

17 kap. Avgifter

Uttag av avgifter

1 § Vårdavgifter och avgifter med anledning av att patienter uteblir från avtalade besök får tas ut enligt grunder som landstinget eller kommunen bestämmer. Patienter som omfattas av ett landstings eller en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1-3 §§ respektive 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap. 1 § ska behandlas lika.

Första stycket gäller inte i den mån annat är särskilt föreskrivet.

2 § Landstinget får för sluten vård fastställa avgiftsnivåer i olika inkomstintervall och besluta om vilka regler om nedsättning av avgiften som ska gälla. Avgiften för sluten vård får för varje vård dag uppgå till högst 0,0023 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste tiotal kronor.

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

3 § Av patienter som är 85 år eller äldre får vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 § inte tas ut.

4 § Endast kommunen får ta ut vårdavgifter för långtidssjukvård som den har betalningsansvar för enligt 2 § lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

5 § Avgiften tas ut av patientens förmyndare om patienten är under 18 år när vården ges eller patienten uteblir från ett avtalat besök. Om det finns flera förmyndare svarar de solidariskt för avgiften. Avgiften får tas ut av den underårige om det finns särskilda skäl.

Högekostnadsskydd för avgifter till kommuner

8 § För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §,
3. långtidssjukvård som en kommun har betalningsansvar för enligt 2 § lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, och
4. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas.

*Utdrag Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30)
Ändrat t.o.m. SFS 2017:211

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 1993:387)*

Avgifter m.m.

18 § Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning. *Lag (2010:480).*

19 § Skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter får tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. *Lag (2010:480)*.

20 § Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

21 § I andra fall än som anges i 18-20 §§ får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut för insatser enligt denna lag.

*Utdrag Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 1993:387)
Ändrat t.o.m. SFS 2015:985

Förordning (SFS 1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade*

Avgifter m.m.

5 § Föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem skall gälla även när ett barn får vård i ett annat hem med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Förordning (2001:938).

6 § Vid bedömningen av den enskildes personliga behov enligt 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

*Utdrag Förordning (SFS 1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade
Ändrat t.o.m. SFS 2015:1090

Socialtjänstförordning (2001:937) *

6 kap. Avgifter m.m.

Vissa stöd- och hjälpinsatser

1 § Den ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) får uppgå till högst 80 kronor per dag.

Vård av barn

2 § Föräldrarnas skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna bestäms efter samma

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken.

Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap. 20 § socialförsäkringsbalken.

Skatteverket ska på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader enligt första stycket. Förordning (2010:1716).

3 § Om en förälder har fullgjort en fastställd underhållsskyldighet mot ett barn genom att betala ett engångsbidrag eller annat bidrag till barnets underhåll till en behörig ställföreträdare för barnet för den tid då detta vårdas i ett annat hem än det egna, är föräldern i motsvarande mån fri från skyldighet att ersätta kommunen för dess kostnad under samma tid.

4 § Har socialnämnden fått underhållsbidrag enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) skall nämnden redovisa den del av underhållsbidraget som överstiger vad kommunen får tillgodoräkna sig till den som annars haft rätt till bidraget.

*Utdrag Socialtjänstförordning (2001:937) Ändrat t.o.m. SFS 2017:472

Övriga lagar som har betydelse för kommunens avgiftssystem

- Äktenskapsbalk (SFS 1987:230)
- Sambolag (2003:376)
- Förordning (SFS 1978:314) om underrättelse och meddelande enligt 12 kap. 44 § jordabalken

Bilaga 3

Förbehållsbelopp inom äldre- handikappomsorg

Prisbasbelopp fastställs årligen av regeringen.

Lunds kommun tillämpar ett förbehållsbelopp som är högre än det i socialtjänstlagen angivna lägsta.

Ordinärt boende eller därmed jämförbar boendeform

Ordinärt boende och insats LSS-boende Hushållstyp Prisbasbelopp 2018 45500 kr	Procent av prisbasbeloppet	Kronor/månad 2018
Ensamstående över 65 år	146,14%	5 541 kr
Sammanlevande makar o sambor över 65 år	124,09%	4 705 kr
Ensamstående 19-64 år	160,77%	6 096 kr
Sammanlevande makar o sambor 19-64 år	134,29%	5 092 kr

Beräkningsmodell förbehållsbelopp Ordinärt boende, basår 2018

Ordinärt boende insats i LSS-boende Hushållstyp	Procent av prisbasbeloppet Lund	Kronor/månad 2018 Lund beslut ökning 200 kr
Ensamstående över 65 år	140,87% +ökning 200 kr= 146,14%	5 341 kr+200 kr=5 541 kr
Sammanlevande makar o sambor över 65 år	118,80% +ökning 200 kr= 124,09%	4 505 kr+200 kr=4 705 kr
Ensamstående 19-64 år	155,49% %+öknin g 200 kr= 160,77%	5 896 kr+200 kr=6 096 kr
Sammanlevande makar o sambor 19-64 år	129,02% %+öknin g 200 kr= 134,29%	4 892 kr+200 kr=5 092 kr

Särskilt boende

Särskilt boende enl. Sol Prisbasbelopp 2018 45 500 kr	Procent av prisbasbeloppet	Kronor/ månad 2018
över 65 år	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 371 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen
19-64 år	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 995 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

Beräkningsmodell förbehållsbelopp Särskilt boende, basår 2018

Särskilt boende enl. Sol Prisbas- belopp 2018 45 500 kr	Procent av prisbas- beloppet Lund	Kronor/ månad 2018 Lund beslut ökning 200 kr
över 65 år	83,64% +200 kr=88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 171 kr+200 kr=3 371 kr exklusi- ve kost- avgift som fastställs årligen
19-64 år	100,08% +200 kr=105,36 % exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 795 kr+200 kr=3 995 kr exklusi- ve kost- avgift som fastställs årligen

Tillägg för hushåll med hemmavarande barn och unga

För hushåll med hemmavarande barn och unga utgår tillägg till förbehållsbeloppet enligt Konsumentverkets beräkningar i kronor per månad. Kostnadsposter från Koll på pengarna av Konsumentverket används för aktuellt år i beräkningen av tillägg till förbehållsbeloppet.

Förbehållsbelopp för medflyttande vid parboende

Medflyttande parboende enl SoL4§1	Procent av prisbasbelopp 2018	Kronor/månad 2018
Hushållstyp	Som person i särskilt boende dock beräknad kostnad för kost parboende	Som person i särskilt boende dock beräknad kostnad för kost parboende
Prisbasbelopp 2018 45500 kr		
Medflyttande parboende boende huvudmålet över 65 år	88,91% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 371 exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende samtliga måltider över 65 år	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 371 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende huvudmålet 19-64 år	105,36% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 995 exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen
Medflyttande parboende samtliga måltider 19-64 år	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 995 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen

Beräkningsmodell förbehållsbelopp för medflyttande vid parboende, basår 2018

Medflyttande vid parboende väljer att endast äta huvudmålet på boendet

Då personen i parboende väljer att endast äta huvudmålet på boendet och betala kupongpris för detta.

Förbehållsbeloppet föreslås vara detsamma som för en person i särskilt boende 88,91%/105,36% av prisbasbeloppet **exklusive beräknad livsmedelskostnad huvudmål enligt konsumentverket och exklusive merkostnad för faktisk kostavgift för huvudmålet (räknas om årligen).**

Kostavgift för huvudmål vid parboende är kupongpris för part som endast äter huvudmålet på det särskilda boendet enligt beslut 2010-06-09 § 84 (räknas om årligen).

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

Kostavgift 2018 som föreslås läggas till förbehållsbeloppet enligt ovan=(kostnad för livsmedelskostnad 2018-40 % av livsmedelskostnaden för huvudmål¹) + kostnad kupong (häfte) 2018*30 måltider/månad(genomsnitt)=2000kr-0,40*2000kr+41kr*30= 2430 kr år 2018 (räknas om årligen)

Medflyttande vid parboende väljer att ha månadsabonnemang

Förbehållsbeloppet är detsamma som för en person i särskilt boende 88,91%/105,36% av prisbasbeloppet **exklusive faktisk kostnad för kostavgift gällande person i parboende (räknas om årligen).**

Kostavgift vid parboende vid månadsabonnemang 2018=4149kr/månad² enligt beslut 2010-06-09 § 84 (räknas om årligen).

Medflyttande parboende enl SoL4§1	Procent av prisbasbelopp 2018	Kronor/månad 2018
Hushållstyp Prisbasbelopp 2018 45500 kr	Som person i särskilt boende dock beräknad kostnad för kost parboende	Som person i särskilt boende dock beräknad kostnad för kost parboende
Medflyttande parboende boende huvudmålet över 65 år	88,91% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 371 +2430= 5801 kr
Medflyttande parboende samtliga måltider över 65 år	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 371 kr +4149= 7520 kr
Medflyttande parboende huvudmålet 19-64 år	105,36% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 995 +2430= 6425 kr
Medflyttande parboende samtliga måltider 19-64 år	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 995 kr +4149= 8144 kr

¹ Kostnaden dygnsportion beräknas huvudmål 40 %.

² Enligt beslut 2010-06.09 § 84

Bilaga 4

Kostavgifter i särskilda boendeformer

KOSTAVGIFTER I SÄRSKILDA BOENDEFORMER FÖR PERSONER MED BESLUT ENLIGT 4 KAP. 1 § SOCIALTJÄNSTLAGEN, BASÅR 2020.

Månadsabonnemang, alla måltider: 2 800 kronor per månad
(92 kr x 365 dag/12 mån)

Kostnaderna för livsmedel fördelar sig enligt följande:

Frukost:	18,40 kr	20 procent av dygnsportion
Huvudmåltid:	36,80 kr	40 procent av dygnsportion
Mellanmål:	9,20 kr	10 procent av dygnsportion
Måltid:	27,60 kr	30 procent av dygnsportion
Dygnsportion	92 kr	

KOSTAVGIFT I SÄRSKILDA BOENDEFORMER FÖR PERSONER MED BESLUT ENLIGT 4 KAP. 2 § SOCIALTJÄNSTLAGEN, BASÅR 2010.

Månadsabonnemang, alla måltider: 3 860 kronor per månad

Endast huvudmålet: Kostavgift för medflyttande vid parboende enligt 4 kap 2§ är kupongpris på restaurang för medflyttande som **endast äter huvudmålet** på det särskilda boendet.

Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg
Gäller from 2022-09-01

KOSTAVGIFTER VID KORTTIDSVISTELSE OCH KORTTIDSTILLSYN ENLIGT LSS, BASÅR 2017.

2017	Andel /dygn	0-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	18 år-
	100 %	813 kr /mån** /30 dgr	1406 kr /mån* /30 dgr	1700 kr /mån* /30 dgr	2040 kr /mån* /30 dgr	2240 kr /mån* /30 dgr
Frukost	10 %	3 kr	5 kr	6 kr	7 kr	8 kr
Huvudmål	40 %	11 kr	19 kr	23 kr	27 kr	30 kr
Mellanmål	20 %	5 kr	9 kr	11 kr	14 kr	15 kr
Kvällsmat	30 %	8 kr	14 kr	17 kr	20 kr	22 kr
Dygn	100 %	27 kr	47 kr	57 kr	68 kr	75 kr

*=Konsumentverkets beräkning för 2017 **=Snitt Konsumentverket 6-11mån, 1 år, 2-5 år 2017

Avgiften räknas fram årligen utifrån Konsumentverkets beräkningar Koll på pengarna, samt avrundas till heltal kr enligt ovan. Då avgifterna räknas om from den 1 februari varje år räknas brukarens ålder from den 1 februari, som den ålder brukaren uppnår samma år.

Brukare med beslut om korttidsvistelse i form av lägersvistelse, i de fall den faktiska kostavgiften är specificerad i avtalet/fakturan, betalar istället det angivna beloppet i avtalet/fakturan.

Bilaga 5

Övriga avgifter

➤ **Avgift för trygghetslarm, basår 2004**

206 kronor per kalendermånad

Har båda makarna beviljats trygghetslarm delas abonnemangavgiften på vardera maken.

➤ **Avgift för dagverksamhet, basår 2020**

106 kr/dag* 2020 års nivå

*=36 kr för huvudmål 2020 + 70 kr 2020 avgift för hemtjänst nivå 4 per dag

➤ **Avgift för hemsjukvård (kommunal hälso- och sjukvård), basår 2004**

300 kronor per månad

eller

300 kronor per ordinationstillfälle för tekniska hjälpmedel

➤ **Avgift för korttidsvård, basår 2020**

162 kr/dygn* 2020 års nivå

*= 92 kronor för måltider (dygnsportion) 2020 + 70 kr 2020 avgift för hemtjänst nivå 4 per dag

➤ **Abonnemangavgift hjälpmedel, basår 2020**

Abonnemangavgift på 65 kr/mån, oavsett antal hjälpmedel.

Avgiften inryms under den lagstadgade högsta avgiften för hemtjänst, (maxtaxan).

➤ **Avgift hämtning hjälpmedel, basår 2020**

I de fall hjälpmedel inte återlämnas, avgift på 300 kr för hämtning av hjälpmedel.

Bilaga 6

Regler för beräkning av bostadskostnader för olika bostadstyper

Bostadskostnad utgörs av faktiska boendekostnader.

Ifall den enskilde avstår från att lämna kompletta uppgifter om sina faktiska netto-boendekostnader ska följande schablonregler enligt Pensionsmyndighetens beräkning av BTP användas för att bestämma brukarens bostadskostnad.

Tillägg till Pensionsmyndighetens regler.

Tillägg om 53 kr/m²/år (avser 2011) för löpande underhåll medges. Beloppet för avdraget ska årligen justeras utifrån förändringar i KPI för oktober. Kommunala fastighetsavgiften tas upp som bostadskostnad.

Hyreslägenhet

Aktuellt hyresbelopp inklusive obligatorisk avgift för kabel-tv och/eller Internet.

Bostadsrättslägenhet

Aktuell avgift till bostadsrättsföreningen inklusive obligatorisk avgift för kabel-tv och/eller Internet.

70 % av räntekostnader för bostadslån

53 kr/m²/år (avser 2011) för löpande underhåll medges. Beloppet för avdraget ska årligen justeras utifrån förändringar i KPI för oktober.

Eget enfamiljshus

Kostnader för uppvärmning, underhåll och drift.

70 % av räntekostnader för bostadslån

100 % av kommunal fastighetsavgift

70 % av tomträttsavgäld

Eget tvåfamiljshus

Kostnader för uppvärmning, underhåll och drift, minskad med hyresintäkter för den uthyrda lägenheten.

70 % av räntekostnader för bostadslån

100 % av kommunal fastighetsavgift

70 % av tomträttsavgäld

Eget flerfamiljshus eller andelshus

Bostadskostnaden bestäms till det belopp som har fastställts som genomsnittskostnad för det antal vuxna och barn som bor i bostaden.

Jordbruksfastighet

Endast kostnader som rör bostadsfastigheten, bostadsbyggnad inklusive tomtmark får tas med vid beräkning av bostadskostnaden.

70 % av räntekostnader på lån som rör bostadsfastigheten

100 % av kommunal fastighetsavgift

övriga driftkostnader, t ex uppvärmning, vatten, avlopp och renhållning.

Hushållsel

Kostnad för hushållsel skall (med undantag av särskilt boende enligt SoL³) avräknas om denna ingår t ex i bostadshyran.

Fri bostad

Enligt de regler som gäller för fri bostad vid taxering till statlig inkomstskatt.

---

³ El ingår i hyra för särskilt boende enligt SoL.